

ಅವಕಾಶಗಳು. ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸವಾಲುಗಳು. ನಾವು ನಗರಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಆಶಿಸಿದರೂ, ಅನೇಕ ಸವಲತ್ತುಗಳಿರುವ ನಗರವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಕಷ್ಟವೇ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ವಲಸೆಯು ಏಕಮುಖವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ನಗರವಾಗುತ್ತ ಸಾಂಗ್ಲಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮನೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವಾ ಎಂದು. ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಮನೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಪರಊರುಗಳಿಂದ ಜನ ಆ ಊರಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ವಲಸೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಊರ ಜನ ಗುಳೇ ಹೋಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಗ್ರಾಮದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಉಪಾದಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜನ ಒಳವಲಸೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ನಗರೀಕರಣದ ಒಂದು ದೋಷವಷ್ಟೇ. ನಗರೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಶೇ. 50, ಚೈನಾದ ಶೇ. 60, ಅಮೆರಿಕದ ಶೇ. 87 ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಶೇ. 92 ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಿರುತ್ತದೆಂದು ಮೊನಿಕಾ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಗರಗಳು ಬೆಳೆದುಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, ನಗರೀಕರಣದ 6000 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ 'ಸಿಟೀಸ್ - ದ ಫರ್ಸ್ಟ್ 6000 ಇಯರ್ಸ್' (ನಗರಗಳು - ಮೊದಲ 6000 ವರ್ಷಗಳು) ಎನ್ನುವ ಪುಸ್ತಕ ಆಸಕ್ತಿಕರವಾಗಿದೆ.

ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗಳು ಇವೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಸರಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾದರೆ, ಮೊನಿಕಾ ಇನ್ನೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಗರವೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಿರಬೇಕು; ಅನೇಕ ಜಾತಿ, ರಂಗು, ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಜನ ವೈವಿಧ್ಯವಿರಬೇಕು; ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರಬೇಕು; ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ವಸ್ತುಗಳಿರಬೇಕು; ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳಾದ ಮಸೀದಿ, ಇಗರ್ಜಿ, ದೇವಾಲಯಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳಿರಬೇಕು; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಭೂದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಕಾಣಬೇಕು; ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಜಾಗಗಳಿರಬೇಕು;

ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭ, ಜನಜಾತ್ರೆ ಸೇರುವಂತಹ ಮೈದಾನಗಳಿರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದಾಗ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಆಚೆಗೂ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳಿರಬೇಕು. ಅರ್ಥಾತ್, ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ವಿರಾಮದ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸವಲತ್ತುಗಳಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಗರದ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊರಜಾಗ ನಮಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಲ್ಲದ, ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವಿಲಾಸ-ವಿರಾಮದ ಜೀವನಕ್ಕೆ (ಬಹುಶಃ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ) ಬೇಕಾಗಬಹುದಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ನಗರಗಳು ರಾಜಧಾನಿಗಳ ಆಜುಬಾಜುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮದ ಉದ್ಯಮಗಳಿರುವ - ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿವೆ.

ಮೊನಿಕಾ ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಣಿತರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಸಾನಗಳನ್ನು